

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Editorial

Členské státy Evropské unie řeší pomoc Ukrajině, jež se brání ruské invazi, a také podporu jejím občanům, kteří hledají bezpečí směrem na západ od svého domova. Na závažnou situaci reaguje i česká vláda. Přečtěte si přehled nejdůležitějších změn.

2 | Mimořádné Daňové a právní aktuality – 11. březen 2022

© 2025 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Dary poskytnuté v roce 2022 na podporu Ukrajiny z pohledu daně z příjmů

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině připravilo Ministerstvo financí návrh zákona o opatřeních v oblasti daní, který nepřímo novelizuje zákon o daních z příjmů a rozšiřuje tak daňovou podporu dobročinných aktivit poplatníků.



Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz



Iva Krákorová
ikrakorova@kpmg.cz



Mária Marhefková
mmarhefkova@kpmg.cz

Návrh zákona, který vláda schválila ve středu 9. března 2022, musí ještě projít legislativním procesem. Navrhované změny mají platit jak pro fyzické, tak i pro právnické osoby, které poskytly dary v roce 2022, a to i před nabytím účinnosti tohoto zákona.

- Od základu daně bude **nově možné odečíst hodnotu darů poskytnutých přímo státu Ukrajina** (např. prostřednictvím ukrajinského velvyslanectví) nebo jeho územně-správním celkům a dále i právnickým a fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území Ukrajiny, pokud příjemce bude splňovat stávající podmínky, za kterých je možné hodnotu daru odečíst (tj. zejména humanitární, charitativní a obdobné účely).
- Nad rámec současného znění zákona bude možné **odečíst i dary poskytnuté za účelem podpory obranného úsilí Ukrajiny** (např. poskytnutí vojenského materiálu).
- Možnost odečíst hodnotu darů od základu daně bude rozšířena i pro fyzické osoby, kteří jsou **daňovými rezidenty Ukrajiny** a jejichž zdanitelné příjmy z ČR budou činit alespoň 90 % jejich celkových zdanitelných příjmů. Podle současné právní úpravy si mohou odečíst hodnotu darů pouze čeští daňoví rezidenti a daňoví rezidenti z EU nebo EHP.
- Novela také **prodlužuje zvýšené 30% limity pro maximální hodnotu darů**, které mohou poplatníci odečíst od základu daně. Tyto limity budou platit pro fyzické osoby i pro zdaňovací období roku 2022 a pro právnické osoby ve zdaňovacích obdobích skončených od 1. března 2022 do 28. února 2023. Zvýšené limity se použijí u všech darů.

3 | Mimořádné Daňové a právní aktuality – 11. březen 2022

- V případě bezúplatného nepeněžního plnění poskytnutého v roce 2022 na pomoc Ukrajině se mohou fyzické osoby (které uplatňují skutečné výdaje) nebo právnické osoby rozhodnout, zda nepeněžní dar uplatní jako **odčitatelnou položku od základu daně nebo zda ho uplatní jako daňově uznatelný výdaj**. V tom případě by se neměla uplatňovat podmínka oprávněného příjemce, ale mělo by postačovat naplnění účelu poskytnutého bezúplatného plnění. V případě, že se hodnota bezúplatného nepeněžitého plnění zcela neuplatní ve zdaňovacím období jeho poskytnutí, uplatní se zbývající hodnota v režimu daňové ztráty bez omezení vztahujícího se k výši základu daně. Pokud se poplatník rozhodne uplatnit nepeněžní dar jako výdaj, nebude ho již moci uplatnit jako dar odčitatelný od základu daně.
- Již dnes může příjemce daru osvobodit od daně z příjmů příspěvky na humanitární nebo charitativní účely nebo z veřejných sbírek. Nová úprava navíc umožní od daně **osvobodit i dary, které poplatník obdrží jako podporu obrany Ukrajiny**. Tím, že dochází k osvobození těchto příjmů od daně z příjmů, nebude nutné, aby poplatník při poskytnutí daru odvedl z tohoto příjmu v ČR srážkovou daň.
- Novela umožňuje plošně **osvobodit příjem zaměstnance formou ubytování poskytnutého zaměstnavatelem** v roce 2022 zaměstnanci a jeho rodinným příslušníkům s bydlištěm na území státu Ukrajina, kteří opustili zemi v souvislosti s ozbrojeným konfliktem.
- Pokud zaměstnanec obdrží **od svého zaměstnavatele peněžní dar** za účelem pomoci v tíživé životní situaci v souvislosti s konfliktem, může být tento dar osvobozen od daně z příjmů také jako bezúplatné plnění obdržené z humanitárních nebo charitativních důvodů.

Zákon nabyde účinnosti až v průběhu roku 2022 a za první měsíce roku 2022 již mohly být z výše uvedených plnění od zaměstnavatelů sráženy zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti. Plátce daně proto bude mít možnost opravit měsíční mzdovou evidenci do lhůty pro podání vyúčtování daně z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2022 a zaměstnanci vzniklý rozdíl vrátit.

4 | Mimořádné Daňové a právní aktuality – 11. březen 2022

Dočasná ochrana i volný přístup na trh práce pro ukrajinské občany míří do Sněmovny

Vláda České republiky dne 9. března schválila návrhy několika zákonů, které reagují na ukrajinskou migrační vlnu. Nyní čekají na schválení v Poslanecké sněmovně. V tomto článku se zaměříme zejména na návrhy zákonů, které mají za cíl implementovat evropskou směrnici č. 2001/55/ES ze dne 20. července 2001. Ta reagovala na konflikt v bývalé Jugoslávii a představuje základní východiska a řešení v obdobných situacích – konkrétně v oblastech pobytu ukrajinských občanů a jejich přístupu na trh práce.



Romana Szutányi
kpmg@kpmg.cz



Vojtěch Kotora
vkotora@kpmg.cz

Dočasná ochrana

Již minulý týden došlo k uvolnění některých dříve stanovených pravidel souvisejících se vstupem ukrajinských občanů na území členských států Evropské unie. Jedná se zejména o možnost využít bezvízový styk mezi členskými státy EU a Ukrajinou bez nutnosti biometrického pasu nebo získat tzv. speciální dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území ČR.

Vládní „návrh zákona o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace“ zakotvuje podmínky udělování dočasné ochrany cizinců, tedy institut, který by měl plynule a automaticky nahradit v současné době využívaná speciální dlouhodobá víza a zvláštní pravidla pro poskytování zdravotních služeb.

Kromě ukrajinských občanů by se dočasná ochrana měla vztahovat i na osoby, které měly před vypuknutím konfliktu na Ukrajině trvalý pobyt a jejichž vycestování do země původu zároveň nyní není možné. Osoby, které měly na Ukrajině pouze přechodný pobyt (např. studenti), tak na dočasnou ochranu v České republice nedosáhnou. Stále však platí, že tyto osoby mohou využít standardní instituty, např. mezinárodní ochranu. O dočasnou ochranu v ČR nemohou žádat ani cizinci, kteří o ni požádali nebo jim byla udělena v jiném členském státě Evropské unie.

- Pro účely zákona o pobytu cizinců se osoba s udělenou dočasnou ochranou považuje za držitele víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území České republiky.
- K žádosti o udělení dočasné ochrany bude cizinec předkládat platný cestovní doklad a na vyžádání fotografii.
- Zpravidla se udělení dočasné ochrany bude cizinci do cestovního dokladu vyznačovat štítkem. Pokud to nebude možné, lze dočasně učinit pouhý záznam, a to i mimo cestovní doklad.
- Cizinci, kterým bude udělena dočasná ochrana, se stanou účastníky veřejného zdravotního pojištění, a to až 30 dní zpětně.
- Na cizince, kterým bylo před účinností zákona uděleno vízum strpění se bude ode dne účinnosti zákona

5 | Mimořádné Daňové a právní aktuality – 11. březen 2022

pohlížet jako na cizince, kterým byla udělena dočasná ochrana.

Volný přístup na trh práce

Podle „návrhu zákona o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace“ by měl být cizincům s dočasnou ochranou umožněn volný přístup na trh práce. Tito cizinci se budou pro účely zákona o zaměstnanosti považovat za cizince s povoleným trvalým pobytem podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

V této souvislosti upozorňujeme, že do doby, než nabude tento zákon účinnosti, cizinci, kterým bylo uděleno vízum strpění, mohou začít pracovat až po udělení povolení k zaměstnání. Pro zaměstnavatele stále platí povinnost ohlásit volné pracovní místo, nicméně bez nutnosti testu trhu práce. V současné době některé úřady práce vydávají pracovní povolení i do druhého dne.

Stejně tak zaměstnavatelé nesmějí u těchto zaměstnanců opomíjet **evidenční a informační povinnost** k Úřadu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí avizovalo, že úřady práce budou splnění této povinnosti kontrolovat.

Zákon cizincům současně přiznává nárok na humanitární **dávku ve výši 5 000 Kč**. Cizincům, kteří prokáží neschopnost zajistit uspokojení svých životních potřeb, je možné vyplatit tuto dávku opakovaně.

Upuštění od správních poplatků

Upozornit vás chceme také na „návrh zákona, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s podporou Ukrajiny“, kterým se správní úřady zmocňují k upuštění od správního poplatku vybíraného od fyzické osoby, která vstupuje na území České republiky nebo zde pobývá z důvodu ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vyvolaného invází vojsk Ruské federace.

Pokud správní orgán do dne účinnosti zákona správní poplatek nevybral, má se na tuto skutečnost pohlížet rovněž jako na upuštění od správního poplatku. Pokud správní orgán poplatek již vybral, zmocňuje se k jeho vrácení.

Shora uvedené znamená, že poživatelé dočasné ochrany anebo víza strpění by nemuseli hradit správní poplatky například v souvislosti s pobytovými či pracovními povoleními.

Povinná školní docházka

V České republice platí podle Školského zákona z roku 2004 povinná školní docházka v délce alespoň devíti školních roků. Tato povinnost se vztahuje jak na občany České republiky, tak na cizince, kteří na území pobývají na základě pobytu nebo víza nad 90 dnů. Mezi tato víza patří právě i výše zmíněné speciální vízum a jeho získání přináší držitelům povinnost školní docházku nastoupit, a to ode dne získání tohoto víza. MŠMT potvrdilo, že se tato povinnost nebude minimálně v blízké budoucnosti vymáhat, protože je důležité zajistit důkladnou adaptaci a připravenost příchodících dětí na začlenění do nového kolektivu. Neméně důležitou překážkou v nástupu povinné školní docházky jsou i omezené kapacity školských zařízení. Na vyřešení obou těchto aspektů MŠMT pamatuje a výše zmíněný zákon se jim věnuje.

Veškerá výše zmiňovaná právní úprava by měla nabýt účinnosti dnem vyhlášení a měla by být účinná **do 31. března 2023**. Sněmovna by měla výše uvedené předpisy projednat ve stavu legislativní nouze dnes. O dalším vývoji vás budeme informovat v následujících Aktualitách.

6 | Mimořádné Daňové a právní aktuality – 11. březen 2022

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2025 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.